

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОЛЕТНО НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ ПО ФИЗИКА

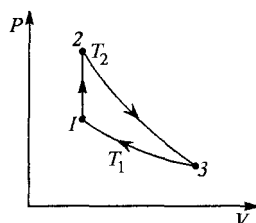
София, 06 – 08.03.2026 г.

Тема 9. клас (Трета възрастова група)

Задача 1. Топлинни явления

А. Цилиндрична пипета с дължина l е вертикално потопена наполовина в живак. Тя бива затисната с палец и извадена от живака. Част от живака изтича. Определете дължината x на стълбчето живак, останал в пипетата. Атмосферното налягане е равно на хидростатичното налягане на стълб живак с дължина H . [6 т.]

Б. Топлинна машина с работно вещество идеален газ работи по кръгов процес, показан на фиг. 1. При адиабатния процес 2–3 газът извършва работа A' , докато за един цикъл

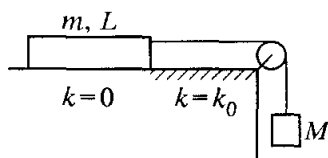
Фиг. 1

той отделя в околната среда количество топлина $Q > 0$. Процесът 3–1 е изотермен. Определете:

- а) работата A , извършена от работното вещество за един цикъл [2 т.]
- б) полученото количество топлина Q_1 за един цикъл [1,5 т.]
- в) коефициента на полезно действие (КПД) на топлинната машина [0,5 т.]

Задача 2. Механична система

Тяло с маса M е свързано чрез неразтеглива нишка с пренебрежима маса с еднородна дъска с маса m и дължина L , която лежи върху хоризонтален плот (фиг. 2). В началния

Фиг. 2

момент дъската лежи върху гладката част на плота (коефициент на триене $k = 0$), като от началото на движението тя попада върху грапава повърхност (коефициент на триене $k = k_0$). Приемете $M > m$, $k_0 < 1$. Земното ускорение е g . Определете:

- а) силата на опън $T(x)$, с която нишката действа на дъската, когато част от дъската с дължина x се намира върху грапавата повърхност. [5,5 т.]
- б) ускорението $a(x)$ при същото положение на дъската, както в а). Намерете минималната и максималната стойност на ускорението, докато дъската се окаже изцяло върху грапавата повърхност. [1,5 т.]
- в) Начертайте графиката на ускорението $a(x)$ от началото на движението на дъската до момента, в който тя се оказва изцяло върху грапавата повърхност. Намерете площта под графиката и абсцисата. Намерете физичната величина, свързана с тази площ. Определете нейната стойност. [3 т.]

Задача 3. Електрически вериги

Когато към акумулатор се свърже консуматор 1, токът през него е $I_1 = 4 \text{ A}$, а мощността му $P_1 = 10 \text{ W}$. При свързване към същия акумулатор на друг консуматор 2 токът през него е $I_2 = 7 \text{ A}$, а мощността му $P_2 = 15 \text{ W}$.

- а) Определете еквивалентното (общото) съпротивление на консуматорите, получени чрез последователно и успоредно свързване на консуматорите 1 и 2. **[4 т.]**
- б) Намерете ЕДН $\mathcal{E}$ и вътрешното съпротивление r на акумулатора. **[6 т.]**